

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра початкової і спеціальної освіти

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

на тему «**Виховання гуманного ставлення молодших школярів до живої
природи при вивченні природничої освітньої галузі**»

Виконала:

здобувачка вищої освіти

групи М 221

денної форми навчання

спеціальність 013 Початкова освіта

освітньо-професійна програма

Початкова освіта. Інклюзивна освіта

Будко Євгенія Євгенівна

Керівник: канд. пед. наук, доцент

Мелаш В.Д.

Рецензент: Жейнова С.С.

Запоріжжя – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ..	8
1.1. Концептуальні основи та педагогічні умови виховання гуманного ставлення до живої природи в учнів початкової школи.....	8
1.2. Виховний вплив природного середовища на особистість молодшого школяра.....	27
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ ГУМАННОГО СТАВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ДО ЖИВОЇ ПРИРОДИ.....	42
2.1. Методика проведення хакатону «Тварини – наші друзі!?».....	42
2.2. Методика проведення коучингу «Ми у відповіді за тих кого привчили».....	51
2.3. Методика проведення екологічної гри «Пригоди бешкетника Барсика».....	62
2.4. Результати психолого-педагогічного дослідження.....	72
ВИСНОВКИ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	85

АНОТАЦІЯ

Будко Є. Є.: магістерська робота: «Виховання гуманного ставлення молодших школярів до живої природи при вивченні природничої освітньої галузі» виконана на кафедрі початкової освіти Навчально-наукового інституту соціально-педагогічної та мистецької освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент Мелаш В.Д.

В магістерській роботі ґрунтовно проаналізована література: з концептуальні основи та педагогічні умови виховання гуманного ставлення до живої природи в учнів початкової школи, виховний вплив природного середовища на особистість молодшого школяра.

Разроблено авторські методичні поради до проведення хакатону «Тварини – наші друзі!?!», коучингу «Ми у відповіді за тих кого привчили» та екологічної гри «Пригоди бешкетника Барсика», дидактичне та методичне наповнення яких покроково мотивує та навчає учнів гармонійно взаємодіяти з живою природою .

Експериментально підтверджено ефективність розробленого методичного забезпечення для очікуваного виховного впливу з формування особистості молодшого школяра з затребуваними суспільством гуманістичним ставленням до природи, яке є показником високої екологічної культури сучасної людини.

Для перевірки вихідних положень були використані методи дослідження: теоретичні (теоретичний аналіз, систематизація, структурування та узагальнення даних літературних джерел та Інтернет-ресурсу), емпіричні (анкетування молодших школярів, оцінка продуктів їхньої творчості, поведінки в довкіллі та природоохоронних справ), педагогічний експеримент (дослідження педагогічної ефективності розробленої методики).

Ключові слова: гуманне ставлення, жива природа, молодші школярі.

SUMMARY

Budko Yevheniia Yevhenivna: master's work: «Education of a humane attitude of primary school children to living nature when studying the natural educational field» wasper for medat the Department of Primary Education of the Educational and Research Institute of Socio-Pedagogical and Art Education of Melitopol Bohdan Khmelnytsky State Pedagogical University.

Supervisor: Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor Melash V. D.

In the master's thesis, the literature is thoroughly analyzed: from the conceptual basis and pedagogical conditions for the education of a humane attitude to living nature in elementary school students, the educational influence of the natural environment on the personality of a junior schoolboy.

The author's methodical tips for holding the hackathon "Animals are our friends!?", the coaching "We are responsible for those whom we trained" and the ecological game "Adventures of the brawler Barsyk" have been developed, the didactic and methodical content of which step by step motivates and teaches primary school children to harmoniously interact with living by nature.

The effectiveness of the developed methodological support for the expected educational impact on the formation of the personality of primary school children with the humanistic attitude to nature demanded by society, which is an indicator of the high ecological culture of modern man, has been experimentally confirmed.

Research methods were used to verify the initial provisions: theoretical (theoretical analysis, systematization, structuring and generalization of data from literary sources and Internet resources), empirical (questionnaires of junior high school students, evaluation of the products of their creativity, behavior in the environment and nature protection affairs), pedagogical experiment (research of the pedagogical effectiveness of the developed methodology).

Key words: communication, interpersonal communication, primary school children, educational process.

Реферат
магістерської роботи на тему:
«Виховання гуманного ставлення молодших школярів до живої природи
при вивченні природничої освітньої галузі»
Здобувачки вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта
Будко Євгенії Євгенівни
Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Мелаш В.Д.

Об'єкт дослідження. Екологічне виховання в процесі природничої початкової освіти.

Предмет дослідження. Методика виховання гуманних якостей молодших школярів у ставленні до живої природи в процесі позакласної еколого-спрямованої природничої діяльності.

Мета магістерської роботи. Оперуючи результатами дослідження педагогічних умов ефективності екологічного виховання та виховного потенціалу позакласної взаємодії учнів з довкіллям, розробити і апробувати методику екологічного виховання молодших школярів у позакласній природничій діяльності.

Завдання магістерської роботи.

1. Розглянути концептуальні основи, методичні підходи та педагогічні умови виховання гуманного ставлення до природи в учнів початкової школи, висвітлені в психологічній, педагогічній літературі та Інтернет-ресурсі.

2. Дослідити виховний потенціал позакласної роботи для налаштування молодших школярів на гуманну взаємодію з довкіллям.

3. Розробити методику позакласних заходів щодо формування екологічних відносин учнів початкових класів з живою природою.

4. Експериментально перевірити педагогічний вплив розроблених методичних матеріалів на сформованість екологічного виховання.

Гіпотеза. Плануючи дослідження ми припускалися думки, що процес екологічного виховання молодших школярів до природи буде успішним, якщо будуть дотримані наступні умови:

- передбачене системне набуття школярами природничих екологічних знань, націлених на практичне втілення в поведінці та діяльності;
- забезпечений емоційно-ціннісний характер спілкування дітей з природою;
- заплановане залучення учнів до природоохоронних вчинків стосовно компонентів природи;
- задіяно в виховній роботі краєзнавчий, гуманістичний, здоров'язбережувальний, естетичний підхід.

Методологічною основою дослідження стали положення про цілісність природи, її взаємозв'язок і взаємозалежність з людиною; про естетичну цінність і самоцінність довкілля; про вплив об'єктів природи на емоційно-почуттєву та інтелектуальну сфери особистості; про гармонійну взаємодію з середовищем життя як умову розвитку особистості, про ціннісний та діяльнісний підходи до виховання школярів.

Методи наукового дослідження: теоретичні (теоретичний аналіз, систематизація, структурування та узагальнення даних літературних джерел та Інтернет-ресурсу), емпіричні (анкетування молодших школярів, оцінка продуктів їхньої творчості, поведінки в довкіллі та природоохоронних справ), педагогічний експеримент (дослідження педагогічної ефективності розробленої методики).

Наукова новизна дослідження. Проаналізовано етапи, екологічний підхід, обґрунтовано педагогічні умови, презентовано у вигляді організаційно-педагогічної моделі алгоритм виховання в молодших школярів гуманних якостей при взаємодії з природою, досліджено та оцінено виховний потенціал позакласної роботи. На цьому теоретичному підґрунті розроблені позакласні заходи для налаштування учнів початкових класів на гармонійну взаємодію з живою природою.

Практичне значення магістерської роботи. Розроблено та апробовано методичний комплекс, представлений: методичними порадами щодо формування екологічних відносинами з живою природою; методичними розробками хакатону «Тварини – наші друзі!», коучингу «Ми у відповіді за тих кого привчили», екологічної гри «Пригоди непосидючого Барсика», які призначені допомогти учителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, керівникам гуртків при організації та проведенні позакласних заходів для екологічного виховання молодших школярів.

База дослідження. Розроблені в процесі виконання магістерського дослідження навчально-методичні матеріали для підготовки учнів початкової школи до екологічно-безпечних та етично-ціннісних стосунків з живою природою апробувалися у Великолепетиському опорному ліцеї Каховського району Херсонської області, де експериментально досліджувалася їх педагогічна ефективність.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень обговорювалися на засіданнях кафедри початкової і спеціальної освіти, та були апробовані в рамках ІХ науково-просвітницького семінару «Екологічні знання – основа життєвих компетентностей» (м. Мелітополь, 17 листопада

2022 р.)

Загальний зміст. У вступі висвітлено актуальність обраної теми, зв'язок магістерської роботи з науковою темою кафедри, об'єкт, предмет, мету, завдання, проблему, наукову гіпотезу, методи дослідження, наукову новизну, практичне значення і апробацію результатів дослідження.

У першому розділі «Теоретичні засади екологічного виховання» ґрунтовно проаналізована література з теми дослідження: концептуальні основи та педагогічні умови виховання гуманного ставлення до живої природи в учнів початкової школи, виховний вплив природного середовища на особистість молодшого школяра.

У другому розділі «Методика виховання гуманного ставлення молодших школярів до живої природи» надані авторські методичні розробки проведення хакатону «Тварини – наші друзі!?!», коучингу «Ми у відповіді за тих кого привчили» та екологічної гри «Пригоди бешкетника Барсика». В розділі надані і результати психолого-педагогічного дослідження.

За результатами магістерської роботи нами сформульовані наступні висновки:

1. Гуманні якості молодшого школяра під час взаємодії з природою актуалізуються як гуманне ставлення до її компонентів в процесі реалізації емоційно-ціннісного, інтелектуального та вчинково-діяльнісного етапів екологічного виховання. Дотримання комплексу педагогічних умов та застосування продуманої системи позакласних заходів забезпечує досягнення мети і результату виховного впливу – прояв учнем активної природоохоронної діяльності та турботи стосовно об'єктів природи в екологічно доцільній поведінці та діяльності.

2. Високим потенціалом для привчання молодших школярів до гуманних стосунків з довкіллям володіють дієві інтегративні форми позакласної роботи: розробками хакатону «Тварини – наші друзі!?!», коучингу «Ми у відповіді за тих кого привчили», екологічної гри «Пригоди непосидючого Барсика», які практикують чуттєво-емоційний, художньо-творчий, пізнавально-аналітичний, дієво-практичний шляхи виховного впливу на особистість учня.

3. Підготовлені методичні поради щодо формування екологічних відносин учнів початкових класів з живою природою висвітлюють систему методичної роботи вчителя для виховання чуйності та милосердя, орієнтації на позитивне ставлення до усіх живих істот, актуалізації почуттів єдності з природою, екологічної відповідальності та екологічного оптимізму, організації духовно-естетичного сприйняття та художньо-творчого освоєння довкілля, набуття досвіду та готовності здійснювати природоохоронні вчинки.

4. Розроблена система позакласних заходів, зокрема методика проведення хакатону «Тварини – наші друзі!?!», коучингу «Ми у відповіді за тих кого привчили», екологічної гри «Пригоди непосидючого Барсика» дидактичне та методичне наповнення яких покроково мотивує та привчає учнів гармонійно (екобезпечно та гуманно) взаємодіяти з живою природою через розвиток їхньої здатності до добродіяння в ім'я природи,

засвоєння, накопичення та практичне втілення особистісного досвіду помічати, співчувати, захищати, піклуватися і раціонально споживати її багатства.

5. Експериментально підтверджено педагогічну ефективність розроблених методичних матеріалів. Внаслідок реалізації програми виховних дій, анонсованих в методичних розробках позакласних заходів група молодших школярів з високим та достатнім рівнем гуманного ставлення до природи зросла на 31,9 % (відповідно на 13,9 % та 18,0 %).

Таким чином, в магістерській роботі теоретично досліджена, методично обґрунтована та практично апробована збалансована система позакласних виховних впливів для формування особистості молодшого школяра з затребуваними суспільством гуманістичним ставленням до природи, яке є показником високої екологічної культури сучасної людини і дозволяє їй бути компетентним учасником сталого розвитку системи «людина-суспільство-біосфера».

Рік виконання магістерської роботи 2021-2022 рр.

Місце виконання: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького.

Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел з 63 найменувань, містить 112 сторінок тексту.

Имя пользователя:
Анастасія Варениченко

ID проверки:
1013267877

Дата проверки:
11.12.2022 11:24:56 CET

Тип проверки:
Doc vs Internet

Дата отчета:
11.12.2022 11:26:15 CET

ID пользователя:
100007156

Название файла: будько

Количество страниц: 77 Количество слов: 16694 Количество символов: 122246 Размер файла: 165.41 KB ID файла: 1013026594

45.1%

Совпадения

Наибольшее совпадение: 38.3% с Интернет-источником (<https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2018/04/posibnykGSd..>)

45.1% Источники из Интернета

38

Страница 79

Поиск совпадений с Библиотекой не производился

0% Цитат

Исключение цитат выключено

Исключение списка библиографических ссылок выключено

0% Исключений

Нет исключенных источников

Модификации

Обнаружены модификации текста. Подробная информация доступна в онлайн-отчете.

Замененные символы

20